

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

RAPORT DE EVALUARE

A PLANULUI JUDEȚEAN DE GESTIONARE A DEȘEURILOR PENTRU JUDEȚUL MUREȘ

2020 - 2025

2024

CUPRINS

1. Implementarea PJGD

1.1. Monitorizarea factorilor relevanți pentru proiecția generării deșeurilor

1.2. Monitorizarea atingerii obiectivelor PJGD

1.3. Monitorizarea atingerii obiectivelor PJPGD

2. Concluzii privind implementarea PJGD

Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în județul Mureș a fost elaborat în baza prevederilor Legii 211/2011 privind regimul deșeurilor, abrogată și înlocuită de OUG 92/2021, a obținut Avizul de mediu cu nr. 03/26.04.2021 și a fost aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Mureș nr. 91/27.05.2021.

Rapoartele de monitorizare pentru anul 2021 respectiv 2022 s-au elaborat cu respectarea metodologiei aprobată prin Ordinul nr.140/2019 privind aprobarea Metodologiei pentru elaborarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea Planurilor Județene de Gestionare a Deșeurilor și a Planului de Gestionare a Deșeurilor pentru Municipiul București și în conformitate cu art. 43 alin. 3 din OUG 92/2021 privind regimul deșeurilor.

Conform prevederilor Ordonanței de Urgență nr. 92/2021 privind regimul deșeurilor, PJGD, respectiv programele județene de prevenire a generării deșeurilor, ca parte integrantă din PJGD, se monitorizează anual, se evaluează o dată la 2 ani și se revizuiesc, după caz, de către Consiliul Județean, în baza raportului de monitorizare/evaluare întocmit de APM.

1. Implementarea PJGD

1.1. Monitorizarea factorilor relevanți pentru proiecția generării deșeurilor

Planificarea gestionării deșeurilor s-a realizat pornind de la situația actuală, în baza prognozelor realizate. Rezultatul final al planificării este planul de acțiune, care cuprinde măsurile care trebuie întreprinse în vederea atingerii obiectivelor și țintelor stabilite, responsabilii și termenele de realizare.

Populația rezidentă pentru anul 2022 a scăzut urban cu 4,29% față de anul 2021 și a crescut cu 0,29% în mediul rural. Gradul de conectare a populației la serviciul de salubritate pentru anul 2022 este de 100%, față de anul 2021 când gradul de conectare era de 99,94%

Din analiza datelor privind generarea deșeurilor municipale în județul Mureș se constată un trend crescător (8,01%) în ceea ce privesc cantitățile de deșeuri municipale colectate față de anul 2021. Indicii de generare a deșeurilor menajere au fost calculați raportat la populația rezidentă, deservită cu servicii de salubritate, pe medii de rezidență. Având în vedere că nu au fost efectuate determinări de compoziție, conform standardelor în vigoare, nu s-a putut determina o compoziție medie la nivelul județului Mureș,

În ceea ce privește evaluarea tendinței indicatorului economic PIB/capita, în valori absolute (euro/pers) creșterea la nivelul județului Mureș este de la 8569 euro/pers în anul 2019 an de referință la 14920 euro/pers în anul 2022. Conform datelor INS (date semidefinite) variația PIB la nivelul anului 2022 este în creștere cu 34.8% față de prognoza PJGD.

În ceea ce privește gestionarea DCD au fost disponibile cantitățile raportate de către operatorii de salubritate în chestionarele MUN și cantitățile raportate de către alți operatori decât operatorii de salubritate în chestionarele Colectare/Tratare. Din datele raportare s-a constatat un trend descrescător, față de valorile prognozate în PJGD și față de anul precedent, deoarece nu toți operatorii economici (alți operatori decât operatorii de salubritate) au raportat datele aferente anului 2022.

1.2. Monitorizarea atingerii obiectivelor PJGD

Obiectiv 1. Operaționalizarea completă SMIDS Mureș

ADI Ecolect a încheiat contracte de delegare a serviciilor de colectare și transport cu operatori de salubritate licențiați pentru toate zonele din județ, față de anul 2021 când procedura de atribuire a contractului de delegare aferent Zonei 2 era în faza de contestație.

Fiecare UAT încasează taxa de salubritate, aceasta diferă de la UAT la UAT. Persoanele juridice realizează plata serviciului pe baza cantităților de deșuri ridicate de către operator.

Pe toate zonele din județ, în toate contractele de delegare a activității de gestiune a deșeurilor, încheiate cu operatorii de salubritate, la art.14 - Fluxul Deșeurilor, este menționată obligația de transport a deșeurilor reziduale respectiv a deșeurilor reciclabile, biodeșeurilor colectate separat către instalațiile de tratare din județ.

Obiectivul 2. Creșterea etapizată a gradului de pregătire pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor

Introducerea instrumentului economic “plătește pentru cât arunci” este în curs de implementare, persoanele juridice realizează plata serviciului pe baza cantităților de deșuri ridicate de către operator. Pentru extinderea colectării separate a biodeșeurilor în tot județul, CJ Mureș va demara achiziția unui SF pentru stabilirea măsurilor necesare în acest sens, estimativ sem.1/2023.

Prin SMID au fost achiziționate recipiente pentru colectarea separată a deșeurilor reciclabile și recipiente pentru colectarea deșeurilor reziduale.

În județul Mureș există (în operare) o stație de sortare/compostare/transfer deșuri cu o capacitate de procesare 28000 t/an - sortare, 10000 t/an - compostare și 81120 t/an transfer și o instalație de tratare mecano-biologică (TMB) cu o capacitatea de 65000 t/an.

Cantități de deșuri intrate și procesate raportat la capacitățile de tratare proiectate sunt în procent de: 7,47% stația de compostare, 8,84% stația de sortare. În ceea ce privește instalația TMB, cantitatea intrată /procesată este în procent de 55,77% față de capacitatea de procesare a instalației.

Cantitățile de deșuri procesate în anul 2022 în instalațiile din județ sunt mai mari față de anul 2021. În stația de compostare s-au procesat mai mult cu 4,30% față de anul precedent, stația de

sortare a procesat o cantitate mai mare cu 71,32%, iar instalația TMB a procesat mai mult cu 39,48% față de anul 2021.

Obiectiv 3. Creșterea gradului de valorificare energetică a deșeurilor municipale

Realizarea unei instalații noi cu digestie anaerobă, cu producere de biogaz - operatorului TMB s-a angajat ca va face el investițiile referitoare la instalația de sortare semi-mecanică și instalația de digestie anaerobă.

Eficiența instalațiilor de tratare a deșeurilor - s-a solicitat operatorul SSCT Cristești planul de investiții în acest sens.

CJ Mureș a realizat SF construire stație transfer pentru deșeurile municipale nepericuloase colectate din zona 3-Sighișoara, aprobat prin HCJM nr. 207/15.12.2022. Stația de transfer (ST) Sighișoara se va realiza prin dezafectarea stației de sortare existentă și transformarea halei într-o stație de transfer. Urmează demararea procedurii de licitație pentru execuția ST Sighișoara.

Obiectiv 4. Reducerea cantității de deșuri biodegradabile municipale depozitate

Având în vedere că, deșeurile municipale trec prin instalația de tratare mecano-biologică (TMB) cantitatea depozitată este cu circa 20% mai mică decât cantitatea inițială, iar cantitatea procesată în anul 2022 este mai mare cu 39,48% față de anul 2021.

Din cantitatea de 2348,940 tone deșuri biodegradabile colectate separat în anul 2022 (1165,16 tone colectate în anul 2021) 1836,55 tone s-au predat în vederea valorificării (747,340 tone procesate în stația de compostare Cristești).

Pentru extinderea colectării separate a biodeșeurilor în tot județul, CJ Mureș va demara achiziția unui SF pentru stabilirea măsurilor necesare în acest sens, estimativ sem. 1/2023

Obiectiv 5. Interzicerea la depozitare a deșeurilor municipale colectate separat

În anul 2021 s-au depozitat 206266,431 tone deșuri, din care 31230,861 tone s-au depozitat pe depozitul din localitatea Sighișoara și 175035,570 tone s-au depozitat pe depozitul din localitatea Sînpaul.

În anul 2022 s-au depozitat 177164,670 tone deșuri pe depozitul conform din localitatea Sînpaul, singurul depozit în operare pe raza județului Mureș. Din cantitatea depozitată 41855,320 tone sunt alte categorii de deșuri acceptate la depozitare, care nu sunt deșuri municipale ale județului.

AIM a depozitului de deșuri nepericuloase din localitatea Sighișoara a fost anulată prin Decizia nr. 10681/10.09.2021 pentru nerespectarea măsurilor stabilite în urma verificărilor de către GNM - Comisariatul Județean Mureș și consemnate în Nota de Constatere.

Obiectiv 6. Depozitarea numai a deșeurilor supuse în prealabil unor operații de tratare

Cantitatea de deșuri municipale depozitată în anul 2022 fără a fi supusă operației de tratare a fost în procent de 68.62% din cantitatea colectată pe când în anul 2021, cantitatea depozitată a fost în procent de 74,57% din cantitatea colectată la nivel de județ.

Obiectiv 7. Reducerea cantității de deșuri municipale depozitate

Reducerea cantității de deșuri municipale depozitate a fost de 7461,990 tone, în anul 2022, dintr-o cantitate de 36247,320 tone deșuri municipale intrate la instalația de tratare TMB față de 5203,27 tone în anul 2021, dintr-o cantitate de 25986,64 tone deșuri municipale procesate. Cantitatea de deșuri procesate în anul 2022 este mai mare față de anul 2021, iar reducerea la depozitare prin procesarea deșeurilor în TMB este în procent de 20%.

Obiectiv 8. Asigurarea capacității de depozitare a întregii cantități de deșuri care nu poate fi valorificată

Capacitatea disponibilă la sfârșitul anului 2022 pe depozitul de deșuri conform Sînpaul este de 211842 mc. AIM a depozitului de deșuri nepericuloase din localitatea Sighișoara a fost anulată prin Decizia nr. 10681/10.09.2021 pentru nerespectarea măsurilor stabilite în urma verificărilor de către GNM - Comisariatul Județean Mureș și consemnate în Nota de Constatere.

Referitor la construirea celulei 2 a depozitului conform Sînpaul, CJ Mureș a demarat achiziția SF în acest sens, procedura se află în derulare. În ceea ce privește realizarea unei instalații noi cu digestie anaerobă, cu producere de biogaz și compostare digestat pentru biodeșeurile colectate separat CJ Mureș a solicitat operatorului TMB planul de investiții în acest sens. În cadrul întâlnirii din data de 14.12.2022 operatorul TMB s-a angajat că va face el investițiile referitoare la instalația de sortare semi-mecanică și instalația de digestie anaerobă.

Obiectiv 9. Colectarea separată și tratarea corespunzătoare a deșeurilor periculoase menajere

Contractele de delegare prin concesiune a gestiunii activităților de colectare și transport a deșeurilor municipale și a unor fluxuri speciale de deșuri au prevăzut - campanii trimestriale Au fost depuse 17 cereri de finanțare privind construirea de centre de colectare prin aport voluntar (CAV), PJGD Mureș prevedea construirea a 13 Centre de colectare, câte unul pentru fiecare localitate urbană și minim 3 pentru Târgu Mureș.

Conform listei intermediare de proiecte selectate de Ministerul Fondurilor Europene prin programul PNRR vor fi finanțate 17 centre CAV în județul Mureș (5 localități urbane și 12 localități rural), în următoarele locații: municipiul Târgu Mureș, municipiul Sighișoara, municipiul Reghin, municipiul Târnăveni, oraș Sovata, comuna Sîngeorgiu de Mureș, comuna Acățari, comuna Batoș, comuna Bălăușeri, comuna Ernei, comuna Eremitu, comuna Gornești, comuna Glodeni, comuna Pănet, comuna Suplac, comuna Sînpaul și comuna Vînători.

Obiectiv 10. Colectarea separată, pregătirea pentru reutilizare sau, după caz, tratarea corespunzătoare a deșeurilor voluminoase

În toate contractele de delegare a activității de colectare și transport au fost incluse obligațiile privind creșterea frecvenței campaniilor de colectare separată a deșeurilor voluminoase, prin campanii trimestriale sau prin centrele de colectare prin aport voluntar (CAV) aprobate prin PNRR. Cantitatea de deșuri voluminoase colectate separat în anul 2022 este mai mică față de anul 2021,

dar la fel ca și în anul precedent cantitatea eliminată prin depozitare, din cantitatea colectată este în procent de 90%.

Obiectiv 11. Încurajarea utilizării în agricultură a materialelor rezultate de la tratarea biodeșeurilor (compostare și digestie anaerobă)

Calitatea "compostului" rezultat după tratarea mecano-biologică a deșeurilor municipale nu permite valorificarea în agricultură.

Obiectiv 12. Colectarea separată (atât de la populație cât și de la operatorii economici) și valorificarea corespunzătoare a uleiurilor uzate alimentare

Asigurarea colectării uleiurilor uzate alimentare prin intermediul punctelor de colectare prin aport voluntar a fluxurilor speciale de deșeuri și/sau prin campanii de colectare periodice.

103,427 tone deșeuri ulei alimentar uzat colectat de alți operatori decât operatorii de salubritate, din care 101,539 tone s-au predat în vederea valorificării la operatori economici autorizați din alte județe.

Obiectiv 13. Colectarea separată (atât de la populație cât și de la operatorii economici) și valorificarea corespunzătoare a biodeșeurilor

În curs de implementare, colectarea și valorificarea deșeurilor verzi de pe domeniul public.

Prin SMID au fost achiziționate recipiente pentru colectarea separată a deșeurilor biodegradabile și realizarea de compost, individual în gospodării.

Din datele raportate de operatorii de salubritate, în anul 2021 s-au colectat 395,195 tone deșeuri verzi din parcuri și grădini, din care 231,015 tone s-au valorificat pe cand în anul 2022 s-au colectat 1692,692 tone din care 1180,302 tone s-au predat în vederea valorificării.

Obiectivul 14. Colectarea separată (atât de la populație cât și de la operatorii economici) și valorificarea corespunzătoare a deșeurilor textile

Asigurarea colectării deșeurilor textile prin intermediul punctelor de colectare prin aport voluntar a fluxurilor speciale de deșeuri și/sau prin campanii de colectare periodice.

Obiectivul 15. Creșterea capacității instituționale atât a autorității de mediu, cât și a autorităților locale și ADI din domeniul deșeurilor

Participarea la cursuri/seminarii de instruire privind gestionarea deșeurilor - în perioada nov-dec.2022 APM Mureș a participat la instruirii/seminarii online în domeniul deșeurilor organizate de ANPM.

Obiectivul 16. Intensificarea controlului privind modul de desfășurare a activităților de gestionare a deșeurilor municipale atât din punct de vedere al respectării prevederilor legale cât și din punct de vedere al respectării prevederilor din autorizațiile de mediu

Referitor la modul de desfășurare a activităților de gestionare a deșeurilor municipale, GNM a efectuat un număr de 110 controale în acest sens, iar ADI Ecolect a efectuat un număr de 136 controale/verificări în teren a modului de gestionare a deșeurilor municipale la nivel de județ.

Obiectiv 17. Determinarea periodică, prin analize, a principalilor indicatori privind deșeurile municipale (indicatori de generare și compoziție pentru fiecare tip de deșeuri municipale) precum și centralizarea rezultatelor la nivel județean

Având în vedere că nu s-au efectuat determinări de compoziție a deșeurilor conform standardelor în vigoare, nu s-a putut determina o compoziție medie la nivelul județului Mureș.

Evaluarea indicatorilor privind gestionarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice

Obiectivul 1. Creșterea ratei de colectare separată a DEEE

91 campanii de responsabilizare și colectare a deșeurilor electrice organizate de OIREP, tratator DEEE din județ și UAT-uri. Din datele raportate de operatorii economici din județ (operatori de salubritate / colectori autorizați) în anul 2022 s-au colectat 1451,623 tone DEEE din care 539,835 tone s-au colectat de la populație. Gradul de valorificare a DEEE-urilor colectate este de 100%.

Evaluarea indicatorilor privind gestionarea deșeurilor din construcții și desființări

Obiectivul 1. Creșterea gradului de reutilizare și reciclare a deșeurilor din construcții și desființări

La nivelul județului Mureș există 7 operatori economici care dețin instalații de concasare deșeuri din construcții și desființări (capacitate de procesare instalații 444262 t/an).

În anul 2022, din datele raportate în chestionarele TRAT, 4 societăți economice au desfășurat activitatea de tratare deșeuri (concasare C&D), cantitatea procesată fiind de 77475,850 tone, mai mică cu 27,59% față de cantitatea concasată în anul 2021.

Este importantă elaborarea unei Proceduri de raportare, verificare și validare a datelor privind gestionarea deșeurilor de construcții și desființări, necesară pentru îmbunătățirea sistemului de raportare a datelor și pentru a realiza evidență exactă a cantităților generate și o gestionare corespunzătoare a acestora.

1.3. Monitorizarea atingerii obiectivelor PJPGD

Programul Județean de Prevenire a Generării Deșeurilor - PJPGD Mureș este parte integrantă din Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor, prezentat ca secțiune distinctă în cadrul capitolului 12. PJPGD Mureș.

PJPGD Mureș cuprinde măsurile și acțiunile privind prevenirea generării următoarelor categorii de deșeuri: Deșeuri menajere (biodeșeuri menajere, deșeuri verzi și deșeuri de hârtie non-ambalaj/hârtie de birou), deșeuri similare cu cele menajere (deșeuri alimentare), deșeuri din piețe, deșeuri din parcuri și grădini (deșeuri verzi din parcuri și grădini) și deșeuri stradale.

Pentru prevenirea generării deșeurilor la nivel județean și pentru trecerea de la eliminarea acestora la reciclare, re folosire, reutilizare stabilite prin PJPGD au fost inițiate puține eforturi.

2. Concluzii privind implementarea PJGD

Analizând obiectivele cu termen de îndeplinire în perioada monitorizată, care nu au fost atinse sau au fost îndeplinite parțial, s-au identificat următoarele deficiențe în implementarea Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor în județul Mureș:

- ✓ gradul de colectare separată a deșeurilor reciclabile menajere și similare, respectiv a biodeșeurilor și deșeurilor verzi din parcuri și grădini este scăzut
- ✓ nu au fost efectuate determinări de compoziție, conform standardelor în vigoare
- ✓ eliminarea prin depozitare a deșeurilor fără a fi supuse în prealabil unor operații de tratare
- ✓ gradul de colectare separată a deșeurilor din construcții și desființări este scăzut
- ✓ nu s-a înregistrat un progres semnificativ în ceea ce privește colectarea separată a deșeurilor periculoase menajere, a uleiului alimentar uzat și a deșeurilor textile.

Ținând cont de aspectele concluzionate în cadrul Capitolului 4, privind progresul în îndeplinirea obiectivelor prevăzute în PJGD și stadiul aplicării măsurilor prevăzute în PJPGD și luând în considerare deficiențele identificate în implementarea PJGD, în vederea îmbunătățirii acestora, se menționează următoarele recomandări/măsuri:

- ✓ implementarea instrumentului economic “plătește pentru cât arunci”
- ✓ îmbunătățirea gradului de colectare separată a deșeurilor reciclabile menajere și similare, respectiv a biodeșeurilor și deșeurilor verzi din parcuri și grădini
- ✓ prezentarea Studiului privind determinările de compoziție a deșeurilor municipale efectuate periodic, în toate cele patru anotimpuri, conform standardelor/metodologiilor agreate la nivel european, centralizarea datelor de către operatorii de salubritate și ADI Ecolect, astfel încât să rezulte date aplicabile pentru întreg județul și transmiterea datelor în forma finală la APM Mureș
- ✓ implementarea/extinderea la nivelul întregului județ a sistemului de colectare a deșeurilor reciclabile din poartă în poartă
- ✓ creșterea gradului de implicare a autorităților administrației publice locale în ceea ce privește colectarea selectivă a deșeurilor reciclabile, conștientizarea populației, implementarea unui sistem de monitorizare a punctelor de colectare și aplicarea de sancțiuni în cazul nerespecării prevederilor legislative în vigoare
- ✓ verificarea implementării corecte a sistemului de colectare separată în fiecare localitate
- ✓ intensificarea derulării de campanii de informare și conștientizare organizate la nivel local cu privire la prevenirea, colectarea separată, tratarea și valorificarea deșeurilor municipale,

pentru implementarea/extinderea la nivelul întregului județ a sistemului de colectare a deșeurilor reciclabile

- ✓ interzicerea la depozitare a deșeurilor municipale colectate separat
- ✓ eliminarea prin depozitare numai a deșeurilor supuse în prealabil unor operații de tratare
- ✓ colectarea deșeurilor periculoase menajere (inclusiv a medicamentelor expirate) prin campanii de colectare periodice
- ✓ creșterea gradului de colectare separată a DCD de către operatorii de salubritate/ administrația publică locală/operatori economici/deținători de autorizații de construcție și/sau desființare
- ✓ elaborarea unei Proceduri de raportare, verificare și validare a datelor privind gestionarea deșeurilor de construcții și desființări, necesară pentru îmbunătățirea sistemului de raportare a datelor și pentru a realiza evidență exactă a cantităților generate și o gestionare corespunzătoare a acestora
- ✓ elaborarea unei Proceduri de control împotriva risipei de alimente în sectorul serviciilor de catering, administrate de autoritățile publice (unități publice din județ prevăzute cu restaurant/cantină/catering/ bucătărie, în incinta cărora se servește masa: spitale, creșe, grădinițe, restaurante gestionate de administrația publică)
- ✓ desfășurarea de campanii de informare și conștientizare organizate la nivel local privind colectarea separată a uleiului alimentar uzat
- ✓ realizarea tuturor măsurilor prevăzute în Programul de Prevenire a Generării Deșeurilor.

PJGD se actualizează în baza investițiilor necesare pentru conformarea cu programele de finanțare, după notificarea APM pentru aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, conform art. 38, alin. (3) din OUG 92/2021 privind regimul deșeurilor. În ce privește, actualizarea Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor (conform art. 38, alin. (3) din OUG 92/2021 privind regimul deșeurilor) în baza proiectele de investiții depuse spre finanțare prin PNRR, pentru construirea unor Centre de Colectare cu Aport Voluntar, conform adresei *Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene* este necesar și important să se asigure continuitatea Planurilor Județene de Gestionare a Deșeurilor, respectiv să nu se modifice până la reactualizarea Planul Național de Gestionare a Deșeurilor 2021-2025.

Deși nu au fost atinse toate țintele conform planificării, având în vedere că se pot face recuperări/ajustări față de situația proiectată, nu este necesară în momentul de față revizuirea sau reactualizarea Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor.